

- PITANJA I ODGOVORI -

1. Koje koncesije se smatraju koncesijama od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku?

Člankom 8. stavkom 4. Zakona o koncesijama propisano je da koncesija za izgradnju i upravljanje autocestama, izgradnju i upravljanje željezničkim prugama, prijenos i distribuciju električne energije, izgradnju i upravljanje infrastrukturom za prijenos nafte naftovodima, izgradnju i upravljanje transportnim sustavom plina strateški su interes Republike Hrvatske. Osim koncesija iz stavka 4. istoga članka, Hrvatski sabor može koncesiju za pojedina dobra, usluge i radove proglasiti strateškim interesom Republike Hrvatske.

2. Može li Hrvatski sabor osim strateških koncesija iz članka 8., stavka 4. proglasiti i neku drugu koncesiju strateškim interesom Republike Hrvatske?

Hrvatski sabor, a u skladu sa člankom 8., stavkom 5. može bilo koju koncesiju proglasiti strateškim interesom Republike Hrvatske.

3. Kako se provodi postupak davanja strateške koncesije, razlikuje li se od drugih postupaka koji uređuje Zakon o koncesijama?

Postupak davanja strateške koncesije provodi se u skladu sa zakonom koji donosi Hrvatski sabor, pri čemu se isto uređuje u skladu s odredbama Zakona o koncesijama što je navedeno u članku 8., stavku 6. Zakona o koncesijama.

4. Mogu li se u Republici Hrvatskoj dati koncesije na šume i šumsko zemljište?

Zakon o koncesijama u članku 8. stavku 2., kao i Zakon o koncesijama iz 2012. godine (, u članku 5. stavku 3. propisuje da se koncesija ne može dati na šumama i šumskom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske i na drugim dobrima utvrđenim posebnim propisima. Intencija zakonodavca je u svrhu očuvanja šuma i šumskog zemljišta kao prirodnog bogatstva Republike Hrvatske. U slučaju mogućnosti davanja koncesije na šumama javlja se bojazan da će koncesionar koji uzme šume u koncesiju gledati samo profit i neće davati određene beneficije drvenoj industriji. Daju li se šume u koncesiju, realno je za očekivati podizanje cijena drvnih sortimenata što bi moglo biti pogubno za našu drvenu industriju, te dovesti do rasta cijene drva za ogrjev koja se već godinama nije mijenjala, nego se drži na istoj razini kao socijalna kategorija.

Prema Zakonu o šumama, u šumi ili na šumskome zemljištu u vlasništvu RH može se osnovati pravo služnosti u svrhu: izgradnje vodovoda, kanalizacije, plinovoda, električnih vodova, eksploatacije mineralnih sirovina, obavljanja turističke djelatnosti i sl.

Također još jedan oblik raspolaganja šumskim dobrom propisan je Uredbom o načinu i kriterijima davanja u zakup šumskog zemljišta u vlasništvu RH, gdje se propisuje da se šumsko zemljište može dati u zakup na vrijeme do pet godina a radi korištenja u svrhu: 1) odmora, rekreacije i sporta, 2) pašarenja i žirenja, 3) postavljanja reklamnih panoa, štandova, privremenih kioska površine do 15m² i slično.

5. Što je rezervirana koncesija i koji gospodarski subjekti ju mogu dobiti?

Člankom 15. Zakona o koncesijama, a što je u skladu s Direktivom, omogućava se provedba postupaka u kojima davatelj odlučuje i predlaže isključivo pravo sudjelovanja zaštitnim radionicama i gospodarskim subjektima čiji je osnovni cilj društvena i profesionalna integracija osoba s invaliditetom ili može za takvu koncesiju omogućiti provedbu u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja. Na ovaj način i najranjivijim skupinama u društvu se omogućavaju poslovne prilike o kojima će ovisno o specifičnostima odlučivati davatelji koncesija. Isto ukazuje da je Republika Hrvatska prepoznala značaj istih, a što smatramo važnim elementom koji čini sustav koncesija u Republike Hrvatske. Detaljnije propisivanje primjene ove odredbe biti će određeno posebnim zakonima koji reguliraju davanje koncesija u određenim područjima.

6. Gdje je propisana visina vrijednosnog praga za davanje koncesije, kojim promjenama je podložna i gdje se objavljuje?

Visina vrijednosnog praga za davanje koncesije propisana je Delegiranom uredbom komisije (EU) 2015/2172 o izmjeni Direktive 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s pragovima primjene za postupke dodjele ugovora i podložna je promjeni svake dvije godine. Ista je objavljena na mrežnim stranicama Ministarstva financija.

7. Ako je procijenjena vrijednost koncesije veća od vrijednosnog praga propisanog Zakonom o koncesijama koji je kriterij na kojima je davatelj koncesije dužan temeljiti odabir najpovoljnije ponude?

Kriterij na kojem davatelj koncesija temelji odabir najpovoljnije ponude je ekonomski najpovoljnija ponuda sa stajališta davatelja koncesije, a vezano uz predmet koncesije, kao što su: kvaliteta, što uključuje tehničko dostignuće, estetske, inovacijske, funkcionalne i ekološke osobine, operativni troškovi i troškovi upravljanja, ekonomičnost, servisiranje i tehnička pomoć nakon isporuke, datum isporuke i rokovi isporuke ili rokovi završetka radova, cijena usluge za krajnje korisnike, visina naknade za koncesiju.

Davatelj koncesije pri određivanju kriterija ekonomski najpovoljnije ponude u obzir uzima elemente određene posebnim zakonom, uz obvezno poštivanje načela postupka davanja koncesije iz članka 6. Zakona o koncesijama.

8. U postupku davanja koncesije što može predstavljati inovativno rješenje?

Jedna od novina Zakona o koncesijama, a preuzeta iz Direktive 2014/23/EU je uvođenje inovativnog rješenja, što bi značilo da kad davatelj zaprimi ponudu koja predlaže nekakvo inovativno rješenje uz iznimnu razinu funkcionalne učinkovitosti, a da ju nije mogao predvidjeti, on može iznimno promijeniti redoslijed kriterija za odabir najpovoljnije ponude kako bi uzeo u obzir to inovativno rješenje, te o tome obavještava sve ostale ponuditelje. U tom slučaju dužan je poništiti postupak davanja koncesije i objaviti novu obavijest o namjeri davanja koncesije.

9. Može li se sklopiti Ugovor o koncesiji bez Odluke o davanju koncesije?

Ugovor o koncesiji se ne može sklopiti bez Odluke o davanju koncesije. Odluku donosi davatelj koncesije, na prijedlog stručnog povjerenstva i ona predstavlja upravni akt. Ugovor o koncesiji davatelj koncesije potpisuje s koncesionarom upravo na temelju Odluke o davanju koncesije.

10. Koja je nadležnost i uloga nadležnog dijela i/li pravne osobe ako koncesionar obavlja djelatnost izvan okvira dodijeljenog ugovora ili obavlja djelatnost za koju je potrebna koncesija, a isti ju nema?

U članku 12. stavku 4. tijelo i/li pravna osoba koja se smatra davateljem koncesije u određenom području dužna je suzbijati te sprječavati i onemogućavati ovakve pojavnosti koje su definirane kao nedozvoljeno obavljanje djelatnosti.

12. Gdje se mora objaviti Obavijest o namjeri davanja koncesije za koncesije velike vrijednosti odnosno za koncesije iznad vrijednosnog praga propisanog člankom 4. Zakona o koncesijama i objavljenog na mrežnim stranicama Ministarstva financija?

Članak 44. stavak 4. Zakona o koncesijama propisuje da se Obavijest o namjeri davanja koncesije i ispravak obavijesti o namjeri davanja koncesije objavljuju u Uredu za publikacije Europske unije u Službenom listu Europske unije, a potom se objavljuju i u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske, a nakon toga, neizmijenjenog sadržaja, mogu biti objavljene i u ostalim sredstvima javnog priopćavanja Republike Hrvatske i na internetskoj stranici davatelja koncesije, s navedenim datumom objave u Službenom listu Europske unije.

Elektronički oglasnik javne nabave (EOJN) je kontaktna točka prema Službenom listu Europske unije, tako da se sve objave vrše putem aplikacije EOJN koja, ovisno o procijenjenoj vrijednosti koncesije vodi računa da se koncesije iznad praga objave u Službenom listu Europske unije.

13. Koja je razlika između studije opravdanosti davanja koncesije i analize davanja koncesije? Može li davatelj koncesije izraditi jednu studiju opravdanosti za više koncesija i u kojem slučaju?

Sukladno članku 18. Zakona o koncesijama stavkom 3. propisano je da kod koncesije za usluge i koncesije za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra procijenjene vrijednosti manje od 15.000.000,00 kuna, bez poreza na dodanu vrijednost, davatelj koncesije može umjesto studije opravdanosti davanja koncesije izraditi analizu davanja koncesije. Analiza davanja koncesije mora na odgovarajući način obuhvatiti osnovne elemente studije opravdanosti davanja koncesije iz članka 19. Zakona kako bi se postupak davanja koncesije mogao provesti u skladu s načelima i pravilima postupka davanja koncesije uređenih Zakonom koncesijama.

Kod koncesije za usluge i koncesije za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra procijenjene vrijednosti manje od praga iz članka 4. Zakona o koncesijama, a kada se više koncesija daje za isti ili sličan predmet koncesije, davatelj koncesije može izraditi jednu studiju opravdanosti davanja koncesija za sve koncesije, pazeći pri tome da studija opravdanosti davanja koncesije jasno utvrdi posebnosti i sve elemente nužne za davanje svake od koncesija, a temeljem stavka 4. istog članka.

14. Tko izrađuje studiju opravdanosti?

Studiju opravdanosti izrađuje davatelj koncesije što je uređeno člankom 18. stavkom 1. ovoga Zakona.

15. Tko je odgovoran prilikom davanja koncesije provjeriti usklađenost studije gospodarske opravdanosti s prostornim planom?

Sukladno članku 16. stavku 12. točki 1. zadaci stručnog povjerenstva za koncesiju su: suradnja s davateljem koncesije pri izradi studije opravdanosti davanja koncesije, odnosno analize davanja koncesije, pri pripremi utvrđivanja uvjeta za davanje koncesije određenih posebnim zakonom i izradi dokumentacije za nadmetanje te pri definiranju uvjeta sposobnosti i kriterija za odabir najpovoljnije ponude.

Davatelj koncesije stručnom povjerenstvu daje sve potrebne informacije, a to podrazumijeva različite ekonomske studije i drugu dokumentaciju s ciljem dizajniranja ugovora o koncesiji

16. Može li davatelj koncesije u izradi studije opravdanosti angažirati i vanjske stručnjake kod izrade ovakve studije?

Davatelju koncesije, Zakon o koncesijama ne priječi angažman vanjskih stručnjaka. Pritom davatelj koncesije mora jasno i precizno odrediti obuhvat ciljeva studije opravdanosti i njihove sukladnosti s gospodarskim i drugim ciljevima koje ista pokriva. Davatelj koncesije, uobičajeno izrade studije opravdanosti i osnovne ciljeve jasno utvrđuje, a posebice javni interes što je

karakteristično pojedinom području i interesima građana što se posebice uzima u obzir prije pristupanja ovakvoj aktivnosti, a za čiju ispravnu primjenu je odgovoran davatelj koncesije.

17. Je li davatelj koncesije u obvezi provesti istraživanje interesa na tržištu prije postupka davanja koncesije?

Davanje koncesije jest postupak u kojem se realizira određeni gospodarski cilj koji može biti usmjeren zadovoljenju javnih potreba ili drugih gospodarskih ciljeva za koje je nadležan davatelj koncesije. U provedbi i realizaciji koncesioniranja, nužno je sagledati i interes gospodarskih subjekata za određenom vrstom koncesioniranja, te u tom smislu davatelj koncesije prepoznaje ovakve privatne inicijative i određuje opseg svojeg budućeg postupanja. U takvoj proceduri, ispitivanje interesa tržišta (eng. soft market testing) jest jedna od iznimno poželjnih aktivnosti o kojoj odlučuje davatelj koncesije i usklađuje ju sa svojim nadležnostima i gospodarskim ciljevima za koje je nadležan.

18. Na koji način se Objava o namjeri davanja koncesije objavljuje u Službenom listu Europske unije?

Neovisno o vrsti i predmetu davanja koncesije, kao i o procijenjenoj vrijednosti, sastavljanje i slanje objava u postupku davanja koncesija na objavljivanje u Elektronički oglasnik javne nabave Republike Hrvatske kao i na objavu u Službeni list Europske unije obavlja se isključivo putem Elektroničkog oglasnika javne nabave RH.

19. Koji su uvjeti i rokovi za zadržavanje jamstava za provedbu ugovora po isteku ugovora o koncesiji?

Sukladno članku 55. stavku 6. Zakona o koncesijama davatelj koncesije može zadržati jamstvo najviše do tri mjeseca nakon prestanka ugovora o koncesiji ako postoje valjani razlozi za nastanak financijske obveze, a što utvrđuje davatelj koncesije. Iznimno, jamstvo je moguće zadržati i dulje ako je to predviđeno u dokumentaciji za nadmetanje sukladno članku 22. stavku 2. točki 7. Zakona, koji propisuje uvjete i rokove za zadržavanje jamstava za provedbu ugovora po isteku ugovora o koncesiji, te ukoliko je isto određeno ugovorom o koncesiji.

20. Može li davatelj koncesije započeti postupak davanja koncesije, ako u vezi s predmetom koncesije teku upravni ili sudski postupci ili ako postoje neriješeni imovinski odnosi?

Zakonom o koncesijama, u članku 14. stavku 5. davatelj koncesije može iznimno od navedenog započeti postupak davanja koncesije ako s obzirom na okolnosti slučaja ocijeni da postupci potraživanja trećih strana/osoba ne mogu ili neće utjecati na ostvarenje prava iz koncesije. O istome odlučuje davatelj koncesije, pri čemu provodi primjerene pravne analize i o istome obavlja konzultacije s nadležnim tijelima, a posebice državnim odvjetništvima.

21. Kada davatelj koncesije mora aktivirati jamstvo za provedbu ugovora o koncesiji?

Davatelj koncesije dužan je najkasnije u roku od 15 dana od dospjeća izvršiti provjeru je li odnosna uplata naknade za koncesiju i pripadajućih kamata izvršena pravilno, u smislu propisanog načina uplate, te najkasnije u roku od 15 dana od dana isteka roka propisanog posebnim zakonom, izvršiti provjeru jesu li dostavljeni podaci za određivanje varijabilnog iznosa naknade za koncesiju.

U slučaju utvrđenja nepravilne uplate odnosno uplate koja je izvršena suprotno propisanom načinu uplate i/ili utvrđenja da nisu dostavljeni podaci za određivanje varijabilnog iznosa naknade za koncesiju, davatelj koncesije dužan je odmah, a najkasnije u roku od daljnjih 15 dana od poduzeti mjere radi uređenja ispravnog unosa podataka na propisani način u Registar koncesija.

U slučaju neplaćanja ili nepotpunog plaćanja naknade za koncesiju davatelj koncesije dužan je u roku od 30 dana od dana isteka ugovorenog roka plaćanja naknade za koncesiju o tome pisanim putem obavijestiti koncesionara i pozvati ga na plaćanje dospjele naknade za koncesiju i pripadajućih kamata.

Ako koncesionar u roku od 30 dana od dobivene obavijesti kojom se poziva na plaćanje koncesijske naknade ne plati dospjelu naknadu za koncesiju, davatelj koncesije dužan je aktivirati jamstva za provedbu ugovora o koncesiji i druga sredstva osiguranja.

22. Gdje moraju biti sadržani nacrt ugovora o koncesiji i navod mogućih izmjena ugovora o koncesiji?

Sukladno odredbama članka 22. stavka 2. točke 8. i 9. Zakona o koncesijama, nacrt ugovora o koncesiji i navod mogućih izmjena ugovora o koncesiji sastavni su dio dokumentacije za nadmetanje. Nacrt ugovora o koncesiji mora odobriti davatelj koncesije prije objave obavijesti o namjeri davanja koncesije, a na prijedlog stručnog povjerenstva za davanje koncesije, sukladno odredbama članka 22. stavka 9. Zakona.

23. Koje je to nadležno upravno tijelo u jedinici lokalne samouprave koje je u njeno ime davatelj koncesije? Je li to gradsko vijeće, gradonačelnik/ca ili upravni odjel, odnosno tko kao „nadležno upravno tijelo“ donosi odluke o objavi namjere davanja koncesije i odluku o davanju koncesije?

Zakon o koncesijama kao krovni zakon člankom 7. propisuje tko može biti davatelj koncesije. Međutim, tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave trebaju propisati svojim internim aktima, odnosno statutom i pravilnikom tko donosi odluku o davanju koncesije, odluku o poništenju koncesije, odluku o izmjeni odluke o davanju koncesije, odnosno odluku o raskidu ugovora o koncesiji, a u skladu s posebnim zakonima.

24. Tko je obveznik prema Registru koncesija?

Obveznici prema Registru koncesija su mjerodavna ministarstva, izvršno tijelo županije odnosno gradovi i općine (davatelji koncesija).

25. Tko unosi odnosno ažurira podatke u Registru koncesija?

Zakon o koncesijama je u prijelaznim i završnim odredbama propisao da su davatelji koncesija dužni u roku od 6 mjeseci od stupanja na snagu Zakona u potpunosti preuzeti unos i ažuriranje podataka u web-aplikaciji Registra koncesija.

26. Kako se vrši upis ugovora u Registar koncesija?

Upis u Registar koncesija obavlja davatelj koncesije popunjavanjem dokumenta „Pregled UK obrasca“ u aplikaciji Registra koncesija.

27. Kako davatelj koncesije obavještava koncesionara o upisu ugovora u Registar koncesija?

Unosom ugovora o koncesiji u aplikaciju Registra koncesija kreira se Obavijest o upisu koju je davatelj koncesije dužan dostaviti koncesionaru, a koja sadrži podatke o dodijeljenom ID broju, te podatke o uplatnom računu na koji je koncesionar dužan uplaćivati naknadu za koncesiju. Obavijest o upisu u Registar koncesija dostavlja se korisniku i davatelju koncesija. U istoj su navedeni svi osnovni podaci o ugovoru kao i identifikacijski broj (ID broj) pod kojim je ugovor uveden u Registar koncesija. Istom se obavještava koncesionara i davatelja koncesije o broju žiro računa na koju je koncesionar dužan uplaćivati koncesijsku naknadu kako bi se ista evidentirala u Registru koncesija.

28. Zašto se u Registru koncesija evidentira dug, a koncesionar je pravovremeno uplatio koncesijsku naknadu?

Registar koncesija evidentirati će stanje duga ako koncesionar prilikom uplate koncesijske naknade nije koristio ispravan broj žiro računa koji mu je dostavljen putem Obavijesti o upisu u Registar koncesija.

29. Što je davatelj koncesije dužan dostaviti Ministarstvu financija ako u Registru koncesija nije vidljiva uplata koncesijske naknade?

Davatelj koncesije je Ministarstvu financija dužan dostaviti isključivo izvod iz banke, kako bi se uplata mogla evidentirati u Registar koncesija. Sukladno članku 104. stavku 5. davatelji koncesija dužni su u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga zakona u potpunosti

preuzeti unos podataka i ažuriranje istih u web-aplikaciji Registra koncesija, tako da će davatelj koncesija preuzeti odgovornost za točnost podataka u Registru koncesija.

30. Što su davatelji koncesija dužni do 01. lipnja tekuće godine za prethodnu obvezan dostaviti Ministarstvu financija?

Davatelji koncesija dužni do 01. lipnja tekuće godine za prethodnu godinu dostaviti Obrazac godišnjeg izvješća o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara, a koji je objavljen na službenim stranicama Ministarstva financija.

31. Kada se dostavlja Plan davanja koncesija?

Davatelji koncesija dužni su izraditi godišnji plan davanja koncesija za iduću kalendarsku godinu, te ga najkasnije do kraja siječnja iduće godine dostaviti Ministarstvu financija. Obrazac Plan davanja koncesija dostupan je na službenim stranicama Ministarstva financija.

32. Jesu li davatelji koncesija dužni dostaviti Ministarstvu financija ugovore o koncesiji i dodatke ugovora o koncesiji?

Davatelji koncesija dužni su ugovore o koncesiji i dodatke ugovora o koncesiji dostaviti Ministarstvu financija u roku od deset dana od dana sklapanja.

33. Što je propisano kao teži prekršaj za ne postupanje davatelja koncesija?

Zakon je kao teže prekršaje propisao određena nečinjenja davatelja koncesija, pa tako navodimo neka npr. ako davatelj koncesije redovito ne provjerava valjanost jamstva, ako davatelj naknadu za koncesiju ne obračuna u određenom roku ili obračuna u manjem iznosu, ako u Registar koncesija ne unese ili ne dostavi pravodobno ili točno ili potpuno propisane podatke ili isprave, ako promjenu zaduženja u odnosu na iznos obveze koja proistječe iz naknade za koncesiju ne prijavi ministarstvu nadležnom za financije, ako kontinuirano ne nadzire rad koncesionara ili izvršavanje njegovih obveza iz ugovora o koncesiji, a što uključuje i redovito praćenje izvršavanja plaćanja naknade za koncesiju, ako ne poduzme sve propisane radnje za pravilnu ili potpunu ili pravodobnu naplatu naknade za koncesiju i pripadajućih kamata, ako u propisanom roku ne izvrši provjeru je li odnosna uplata naknade za koncesiju i pripadajućih kamata izvršena pravilno u smislu propisanog načina uplate, ako u propisanom roku ne izvrši provjeru jesu li dostavljeni podaci za određivanje varijabilnog iznosa naknade za koncesiju itd.

34. Krše li tvrtke koje nemaju ugovor o koncesiji, a obavljaju djelatnost i uredno plaćaju koncesijsku naknadu Zakon o koncesijama?

Tvrtke krše Zakon o koncesijama budući da je zabranjeno je svako obavljanje djelatnosti za koje je potrebna koncesija, a obavlja se bez dane koncesije, sukladno članku 12. stavku 1. Zakona o koncesijama. Ovdje je također od bitnoga napomenuti da je koncesionaru koji izvršava ugovor o koncesiji zabranjeno obavljanje djelatnosti koncesije izvan opsega djelatnosti koncesije koji je određen ugovorom o koncesiji. Obavljanjem djelatnosti koncesije izvan opsega djelatnosti koncesije koji je određen ugovorom o koncesiji smatra se svako prekoračenje ovlaštenja koja proizlaze iz ugovora o koncesiji, uključujući svaki oblik samovlasnog proširenja primjene tih ovlaštenja, sve sukladno članku 12. stavku 2. Zakona o koncesijama.

35. Je li moguć prijenos ugovora o koncesiji na trgovačko društvo kojem se koncesionar pripaja?

Prijenos ugovora o koncesiji propisan je člankom 66. Zakona o koncesijama gdje je detaljno i jasno naznačeno pod kojim uvjetima se ugovor o koncesiji može prenijeti na treću osobu. Stavak 1. navedenog članka propisuje da se ugovor o koncesiji može, uz pisanu suglasnost davatelja koncesije, prenijeti na treću osobu u skladu sa stavcima 4., 5. i 6. navedenog članka te radi namirenja tražbine založnog vjerovnika, kada je koncesija predmet založnog prava u skladu s člankom 67. ovoga Zakona.

Kod koncesija za radove i koncesija za usluge, kada je koncesionar društvo posebne namjene, promjena vlasništva ili upravljačkih prava tog koncesionara, kao posljedica prijenosa dionica i poslovnih udjela, ne može se provesti bez pisane suglasnosti davatelja koncesije i očitovanja ministarstva nadležnog za financije, osim ako navedeno nije posljedica redovitog trgovanja dionicama na uređenom tržištu kapitala ili ovrhe osiguranja za povrat kredita, danih od strane kreditnih institucija koje daju kredite koncesionaru u svrhu provedbe ugovora o koncesiji, zasnovanog na dionicama i poslovnim udjelima za koje osiguranje je prethodno dana suglasnost davatelja koncesije. Prijenos ugovora o koncesiji se može izvršiti pod uvjetom da treća osoba ispunjava uvjete sposobnosti određene za koncesionara u dokumentaciji za nadmetanje i obavijesti o namjeri davanja koncesije, sukladno stavku 3. ovoga članka.

Stavak 4. istoga članka tumači da se prijenos ugovora o koncesiji može dozvoliti u slučajevima koji su povezani sa stjecanjem vlasništva nad koncesionarom nakon provedbe postupka restrukturiranja, a kroz postupke spajanja postojećeg koncesionara s budućim koncesionarom ili drugih oblika stjecanja vlasništva koji proistječu iz provedenog postupka restrukturiranja, a u skladu sa stavkom 2. ovoga članka. Prijenos ugovora o koncesiji se može izvršiti pod uvjetom da treća osoba ispunjava uvjete sposobnosti određene za koncesionara u dokumentaciji za nadmetanje i obavijesti o namjeri davanja koncesije.

Ugovorom o koncesiji može se dozvoliti prijenos ugovora o koncesiji u korist financijske institucije koja daje kredit/e koncesionaru u svrhu provedbe ugovora o koncesiji, a u slučaju neispunjavanja obveza iz ugovora o koncesiji od strane koncesionara koje mogu dovesti do raskida ugovora o koncesiji, a sve temeljem stavka 5. ovoga članka.

U slučaju iz stavka 5. ovoga članka, financijska institucija može se ovlastiti na prijenos ugovora o koncesiji na treću osobu, pod uvjetom da treća osoba ispunjava uvjete sposobnosti određene za koncesionara u dokumentaciji za nadmetanje i obavijesti o namjeri davanja koncesije. Iznimno od stavka 1. ovoga članka, prijenos ugovora o koncesiji moguće je provesti, uz pisanu suglasnost davatelja koncesije, za koncesije za usluge te za koncesije za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra procijenjene vrijednosti manje od praga iz članka 4. ovoga Zakona isključivo u slučaju prijenosa obrta kada je obrtnik ostvario pravo na mirovinu i u slučaju nasljeđivanja obrta nakon smrti obrtnika.

37. Može li se osnovati jedno stručno povjerenstvo za više koncesija?

Zakon o koncesijama člankom 16. stavkom 7. predviđa tu mogućnosti u slučaju kod koncesije za usluge i koncesije za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra procijenjene vrijednosti manje od praga iz članka 4. ovoga Zakona, a kada se više koncesija daje za isti ili sličan predmet koncesije, davatelj koncesije može osnovati jedno stručno povjerenstvo za sve koncesije, pazeći pri tome da stručno povjerenstvo za koncesiju u svome radu uzme u obzir posebnosti svake od koncesija.

38. Zašto član stručnog povjerenstva za davanje koncesije mora imati važeći certifikat u području javne nabave?

Članak 15. stavak 5. Zakona o koncesijama propisuje da najmanje jedan član stručnog povjerenstva za koncesiju mora imati važeći certifikat u području javne nabave. Budući da se Zakon o koncesijama podredno oslanja na Zakon o javnoj nabavi poglavito u postupku davanja koncesije, na pitanja koja nisu uređena ovim Zakonom odgovarajuće se primjenjuju posebni zakoni te propisi kojima se uređuje javna nabava, a što je propisano člankom 1. stavkom 2. Zakona o koncesijama.

39. Obavlja li stručno povjerenstvo poslove i izrađuje studiju opravdanosti davanja koncesije?

Normativnim rješenjem koje je sadržano u članku 16. stavku 12. , točki 1. Zakona o koncesijama stručno povjerenstvo između ostalog surađuje s davateljem koncesije pri izradi studije opravdanosti ili analize davanja koncesije. Prilikom rada stručnog povjerenstva, davatelj koncesije o istome jasno navodi okvir postupanja stručnog povjerenstva te dostavlja sve potrebne podatke koji će služiti u okviru poslova stručnog povjerenstva vezanih uz izradu studije opravdanosti ili analize davanja koncesije.

40. Dostavlja li se svake godine godišnji i trogodišnji plan davanja koncesije? Što ako se u idućoj godini ne planira davanje koncesije?

Sukladno članku 78. Zakona o koncesijama, davatelj koncesije izrađuje i dostavlja Ministarstvu financija godišnji, a na zahtjev Ministarstva financija i srednjoročni (trogodišnji) plan davanja

koncesija. Davatelj koncesije izrađuje godišnji plan davanja koncesija iz svoje nadležnosti za iduću kalendarsku godinu, te ga najkasnije do kraja siječnja iduće godine, dostavlja Ministarstvu financija. Godišnji plan davanja koncesija mora biti u skladu sa srednjoročnim (trogodišnjim) planom davanja koncesija. U slučaju da davatelj koncesija ne planira u svom planu davanja koncesija nijednu koncesiju za iduću kalendarsku godinu, u svoj plan koji dostavlja Ministarstvu financija unijeti će nulu.

41. Određuje li Zakonom o koncesijama rok za pokretanje postupka davanja koncesije za usluge ili gospodarsko korištenje prije isteka postojeće koncesije na određenom području?

Davatelj koncesije dužan je u odnosu na plan davanja koncesije uzeti u obzir istek postojeće koncesije i pravovremeno poduzeti sve mjere kojima će provesti postupak davanja koncesije sukladno ovom Zakonu, pri čemu je u članku 17. stavku 7. jasno definirana ovakva obveza. Pritom, davatelj koncesije, a ukoliko ocijeni da nema potrebe daljnjeg davanja određene vrste koncesije i u određenom području nije dužan provoditi postupak davanja koncesije određen ovim Zakonom.

42. Postoji li razlika u pristupu i samoj izradi studije opravdanosti za koncesije koje su dio projekata javno – privatnog partnerstva?

U takvim projektima umjesto studije opravdanosti izrađuje se prijedlog projekta javno – privatnog partnerstva na način kako se to uređuje propisom koji regulira područje javno – privatnog partnerstva, a koji sadržava sve podatke i informacije koje su određene studijom opravdanosti iz članka 19. Zakona o koncesijama.

43. Koje su obveze davatelja koncesija i rokovi njihovog ispunjenja prema zahtjevima Ministarstva financija?

Člankom 77. Zakona o koncesijama propisano je kako davatelj koncesije vodi evidenciju podataka o poslovanju koncesionara s kojim je sklopio ugovor o koncesiji, i o kojim podacima treba posebno voditi evidenciju, te ih na zahtjev Ministarstva financija bez odgode mora dostaviti. Također, Ministarstvo financija kako je određeno istim člankom Zakona o koncesijama, može zatražiti i dodatne podatke od davatelja koncesija.

44. Je li je davatelj koncesija dužan obavještavati Ministarstvo financijama o radnjama kojima koncesionara upozorava na uočeno neispunjene obveza iz ugovora o koncesiji?

Člankom 79. stavkom 9. Zakona o koncesijama propisana je obveza davatelja koncesija o dostavi svake obavijesti kojom koncesionara upozorava na uočeno neispunjenje obveza iz ugovora o koncesiji.

45. Procijenjena vrijednost koncesije se po Zakonu o koncesijama računa samo kao procijenjeni ukupni prihod bez PDV-a koji će koncesionar ostvariti na temelju ugovora o koncesiji. Prema Zakonu o koncesijama iz 2012. godine, procijenjena vrijednost se umanjuje za procijenjeni iznos naknade za koncesiju i vezuje se za trenutne tržišne vrijednosti novca i rizika. Ovo može značiti drastično povećanje vrijednosti koncesije, što za sobom povlači i druga jamstva u znatno višim iznosima, a pitanje je da li će ih ponuditelj moći ishodovati?

Navedena definicija izravno proizlazi iz Direktive o koncesijama, te se kao takva ne može mijenjati u kontekstu krovnog zakona o koncesijama. Nadalje, predmetni zakon definira da davatelj koncesije utvrđuje visinu jamstva za ozbiljnost ponude maksimalno u iznosu od 5% procijenjene vrijednosti koncesije, a po procjeni davatelja koncesije traženo jamstvo može biti i manje. Davatelj koncesije mora voditi računa prilikom određivanja vrijednosti jamstva da isto bude u odgovarajućem iznosu.

46. Koje su izvanredne radnje, mjere, aktivnosti i promjene u praćenju koncesije o kojima je davatelj obavezan izvijestiti Ministarstvo financija i koji su rokovi za njihovo izvršenje?

Članak 80. Zakona o koncesijama propisuje davatelju koncesije kako je dužan svaku promjenu zaduženja u odnosu na iznos obveze koja proistječe iz naknade za koncesiju bez odgode prijaviti Ministarstvu financija. Također, svaku promjenu iz ugovora o koncesiji davatelj koncesije dužan je prijaviti ministarstvu nadležnom za financije, u roku od deset dana od dana nastanka promjene.

U istom roku od 10 dana od sklapanja novog Ugovora o koncesiji Davatelj koncesije je dužan za koncesije vrijednosti veće od 2.000.000,00 kuna, bez poreza na dodanu vrijednost, Ministarstvu financija dostaviti:

1. skraćeni prikaz studije opravdanosti ili analize davanja koncesije s istaknutim očekivanim učincima davanja koncesije
2. jasan dokaz o prikupljenim jamstvima (vrsta i iznos za svaki novi sklopljeni ugovor o koncesiji).

47. Mora li Ministarstvo financija u svako stručno povjerenstvo za davanje koncesije imenovati svog predstavnika?

Zbog administrativnih kapaciteta Ministarstvo financija nije u mogućnosti imenovati svog predstavnika u sva stručna povjerenstva već to čini po procjeni i ovisno o složenosti postupka davanja koncesije.

48. Što znači „redovito“ provjeravati valjanost jamstva ili instrument osiguranja (dnevno, tjedno, mjesečno, kvartalno)?

Davatelj je dužan samostalno procijeniti učestalost provjere osiguranja s obzirom na vrstu i predmet koncesije te redovitost plaćanja koncesijske naknade za cijelo vrijeme trajanja ugovora o koncesiji.

49. Vezano uz rok na koji se koncesija daje, imaju li koncesionari postojećih koncesija mogućnost produljenja koncesija ukoliko imaju interesa za nova ulaganja te mogu li vrijeme koncesije pravilno odrediti sukladno amortizaciji ulaganja?

Zakon o koncesijama regulira na koji način i pod kojim uvjetima je moguće produljiti ugovor o koncesiji. Davatelj koncesije određuje rok na koji se koncesija daje, na način da taj rok ne ograničava tržišno natjecanje više nego što je to nužno kako bi se osigurala amortizacija stvarne vrijednosti ulaganja koncesionara i razuman povrat uloženog kapitala, istodobno uzimajući u obzir troškove i rizike koje koncesionar preuzima za vrijeme trajanja koncesije, a sukladno članku 17. stavku 2. Zakona o koncesijama.

Sukladno odredbama Zakona se koncesijama može produljiti samo iznimno i pod uvjetima propisanim člankom 17. Zakona o koncesijama, te u okviru raspona određenih odredbama posebnih zakona.

Kada je potrebno osigurati neprekinuto obavljanje djelatnosti koncesije za usluge ili koncesije za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra, davatelj koncesije najmanje 12 mjeseci prije isteka roka na koji je koncesija dana pokreće novi postupak davanja koncesije za istu djelatnost. Davatelj koncesije određuje rok na koji se koncesija daje na način da taj rok ne ograničava tržišno natjecanje više nego što je to nužno kako bi se osigurala amortizacija stvarne vrijednosti ulaganja koncesionara i razuman povrat uloženog kapitala, istodobno uzimajući u obzir troškove i rizike koje koncesionar preuzima za vrijeme trajanja koncesije.

Rok na koji je koncesija dana može se produljiti ako je produljenje nužno kao posljedica izmjena ugovora o koncesiji u skladu s ovim Zakonom.

50. Što je nedozvoljeno obavljanje djelatnosti i kojim prekršajima podliježe?

Temeljem odredbi članka 12. Zakona o koncesijama zabranjeno je svako obavljanje djelatnosti za koje je potrebna koncesija, a obavlja se bez dane koncesije.

Tako je koncesionaru koji izvršava ugovor o koncesiji zabranjeno je obavljanje djelatnosti koncesije izvan opsega djelatnosti koncesije koji je određen ugovorom o koncesiji. Obavljanjem djelatnosti koncesije izvan opsega djelatnosti koncesije koji je određen ugovorom o koncesiji smatra se svako prekoračenje ovlaštenja koja proizlaze iz ugovora o koncesiji, uključujući svaki oblik samovlasnog proširenja primjene tih ovlaštenja.

Nadalje, zabranjeno je obavljanje svake djelatnosti koja služi ili je izravno ili neizravno usmjerena na nezakonito iskorištavanje predmeta koncesije, uključujući korištenje dobra stečenog nezakonitim iskorištavanjem predmeta koncesije za obavljanje druge djelatnosti i/ili stjecanje materijalne koristi.

Tijelo odnosno pravna osoba koja je u skladu s ovim Zakonom i posebnim zakonima nadležna za davanje koncesije u obvezi je suzbijati te sprječavati i onemogućavati svako postupanje suprotno stavcima 1., 2. i 3. ovoga članka.

U svrhu primjene stavka 4. ovoga članka, tijelo odnosno pravna osoba koja je u skladu s ovim Zakonom i posebnim zakonima nadležna za davanje koncesije u obvezi je analizirati primjenu ovoga Zakona i posebnih zakona kojima se uređuju pitanja vezana za koncesiju iz svoje nadležnosti te predlagati i provoditi mjere za unapređenje stanja u području koncesija.

Tijelu odnosno pravnoj osobi koja je u skladu s ovim Zakonom i posebnim zakonima nadležna za davanje koncesije, zabranjeno je na bilo koji način odobriti ili omogućiti gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra, izvođenje radova i pružanje usluga u području i djelatnosti protivno odredbama ovoga Zakona ili posebnih zakona kojima se uređuje pojedina koncesija.

Člankom 98. Zakona o koncesijama nedozvoljeno obavljanje djelatnosti klasificirano je kao najteži prekršaj.

- ČESTA PITANJA DAVATELJA -

1. Treba li, odnosno može li se jednog od članova stručnog povjerenstva odrediti kao predsjednika stručnog povjerenstva ?

Sama činjenica da Zakon o koncesijama ne propisuje postupak imenovanja predsjednika stručnog povjerenstva ne znači da Zakon o koncesijama isto i priječi, uz napomenu da je davatelj koncesije u sklopu pripremnih radnji za davanje koncesije, a što uključuje i imenovanje stručnog povjerenstva, dužan primjenjivati odredbe Zakona o koncesijama, posebnih zakona i zakona kojim se uređuje javna nabava.

2. Smatraju li se ugovori o poslovnoj suradnji ili ugovori o obavljaju sporednih djelatnosti manjeg opsega sklopljeni za pomorsko dobro podugovorima u smislu članka 68. i 69. Zakona o koncesijama? Zbrajaju li se prihodi ostvareni na temelju tih ugovora u ukupan prihod koncesionara na koji se obračunava naknada za koncesiju?

Zakonom o koncesijama u člancima 68. i 69. propisano je pod kojim uvjetima i u kojim slučajevima se može sklopiti podugovor i/ili potkoncesija, dok Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama poznaje samo institut potkoncesija. Mogućnost sklapanja i opseg podugovora i ugovora o potkoncesiji iz stavka 1. članka 68. Zakona o koncesijama davatelj koncesija predviđa u studiji opravdanosti davanja koncesije, dokumentaciji za nadmetanje, obavijesti o namjeri davanja koncesije te u ugovoru o koncesiji u okviru koje se može dati.

Članak 69. stavak 5. Zakona o koncesijama jasno navodi kako prihod od naknade iz podugovora ili ugovora o potkoncesiji čini prihod koncesionara, te se zbraja u ukupan prihod na koji se obračunava naknada za koncesiju.

3. Je li u slučaju nemogućnosti obavljanja poslova danih temeljem ugovora o koncesiji zbog zdravstvenih i drugih razloga, moguće sklapanje podugovora za obavljanje poslova u skladu sa člankom 68. Zakona o koncesijama, temeljem kojeg bi podugovaratelj podmirio i dug koncesionara?

Sukladno članku 68. stavku 1. Zakona o koncesijama za vrijeme trajanja ugovora o koncesiji koncesionar može s trećim osobama sklopiti podugovor, osim ako posebnim propisom nije drugačije propisano. Stavak 3. istog članka Zakona propisuje da prije sklapanja ugovora o potkoncesiji iz stavka 2. koncesionar je dužan dobiti pisanu suglasnost davatelja koncesije. Isto tako, mogućnost sklapanja podugovora i ugovora o podkoncesiji davatelj koncesije predviđa u studiji opravdanosti davanja koncesije, dokumentaciji za nadmetanje, obavijesti o namjeri davanja koncesije te u ugovoru o koncesiji u okviru koje se može dati, a sve sukladno članku 69. stavku 1. Zakona o koncesijama. Bitno je za napomenuti kako se podugovor i ugovor

o podkoncesiji ne mogu sklopiti s ciljem neopravdanog izbjegavanja izvršenja ugovornih obveza koncesionara.

4. Može li se u slučaju koncesije koja je dana na rok od 30 godina uz mogućnost produženja na 50 godina, na temelju zahtjeva zainteresiranog ponuditelja ugovor o koncesiji dopuniti odredbom kojom se koncesija odmah produžuje na 50 godina,?

U članku 17. stavku 2. Zakona o koncesijama propisano je da davatelj koncesije određuje rok na koji se koncesija daje na način da taj rok ne ograničava tržišno natjecanje više nego što je to nužno kako bi se osigurala amortizacija stvarne vrijednosti ulaganja koncesionara i razuman povrat uloženog kapitala, istodobno uzimajući u obzir troškove i rizike koje koncesionar preuzima za vrijeme trajanja koncesije. Stavkom 3. istoga članka propisano je da se rok na koji se koncesija daje utvrđuje u okviru raspona određenih odredbama posebnih zakona. Davatelj koncesije dužan je u suradnji sa stručnim povjerenstvom za koncesiju osigurati ispunjenje članka 17. Zakona o koncesijama.

5. Je li moguće produljenje roka na koji je dana koncesija za obavljanje javne usluge odnosno za pružanje usluge organiziranog prikupljanja, odvoza i trajnog odlaganja komunalnog otpada, za određeno vrijeme, odnosno do završetaka novog postupka davanja koncesije, s obzirom da su posebne okolnosti izazvane pojavom bolesti COVID-19 utjecale na prilagođenu organizaciju rada u javnim službama, a što je posljedično imalo utjecaj na pripremne postupke i postupke pokretanja novog postupka davanja koncesije?

Sukladno članku 62. stavku 4. Zakona o koncesijama kada je davatelj koncesije na vrijeme pokrenuo postupak davanja koncesije za usluge, odnosno najmanje devet mjeseci prije isteka roka postojećeg ugovora o koncesiji, a taj postupak iz opravdanih razloga nije uspješno okončan, postojeći ugovor o koncesiji za uslugu može se produljiti na rok ne dulji od šest mjeseci, pri čemu kumulativno moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. usluga koja se pruža na temelju te koncesije od iznimnog je značenja za krajnje korisnike
2. prekid u pružanju usluge koja se pruža na temelju te koncesije ugrozio bi Ustavom Republike Hrvatske ili zakonom zaštićena prava korisnika te usluge
3. postojeći koncesionar prihvaća prava i obveze koji proizlaze iz produljenja ugovora o koncesiji.

Budući da se komunalne djelatnosti obavljaju kontinuirano na način koji osigurava održavanje komunalne infrastrukture u stanju funkcionalne sposobnosti radi ostvarivanja neprekidne isporuke komunalnih usluga, uz mogućnost uskrate isporuke komunalnih usluga korisnicima samo u iznimnim i opravdanim slučajevima (načelo kontinuiteta obavljanja komunalnih djelatnosti), davatelj koncesije treba u okviru zakonskog okvira osigurati neometano obavljanje djelatnosti.

6. Koje su obaveze pravne osobe sa sjedištem u EU vezano za uporabu vlastitih teretnih vozila stranih registarskih oznaka na području RH u slučaju da tvrtka registrirana u RH ima potrebu za najmom takvih vozila u svrhu izvršenja ugovora o koncesiji za pružanje javne usluge sakupljanja otpada na području RH?

Kada se radi o obavljanju komunalnih djelatnosti, koje se sukladno Zakonu o komunalnom gospodarstvu (Narodne novine, br. 68/18, 110/18, 32/20) obavljaju kao javna služba, a usluge koje se pružaju u obavljanju tih djelatnosti od općeg su interesa (načelo javne službe), te se usluge sukladno zakonskim odredbama obavljaju kontinuirano.

S obzirom da se radi o tumačenju vezano uz specifične/tehničke uvjete koje treba/mora ispunjavati koncesionar prilikom javljanja na natječaj ili provođenje ugovora o koncesiji, bitno je voditi računa o ispunjenju svih primjenjivih zakonski odredbi.

7. Može li Lučka uprava dati koncesiju na zahtjev za promidžbu i prodaju karata u svrhu pružanja turističke usluge, a što iziskuje i svojevrsnu promidžbu ?

Zakon o koncesijama kao krovni zakon propisuje opće odredbe odnosno uvjete za davanje koncesije na zahtjev, dok je posebnim propisima ostavljeno da detaljnije propišu pojedine specifičnosti iz svojeg djelokruga. Kako se u konkretnom slučaju radi o obavljanju djelatnosti koje su uređene posebnim Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama, ukazujemo na primjenjivost posebnog propisa.

Ističemo međutim, kako su institut koncesije na zahtjev i mogućnosti njenog davanja jasno i detaljno propisani i člankom 39. Zakona o koncesijama, koji je u odnosu na pravila postupanja pri dodjeli koncesije na zahtjev u potpunosti usklađen s europskom pravnom stečevinom.

8. Koje je tijelo nadležno za rješavanje o žalbama u vezi s postupcima davanja koncesija na pomorskom dobru?

Zakon o koncesijama, kao opći propis za koncesije, u članku 1. stavku 1. izrijekom propisuje da se na pitanja koja nisu uređena ovim zakonom odgovarajuće primjenjuju posebni propisi. Kako Zakon o koncesijama izričito propisuje pravnu zaštitu u postupcima davanja koncesije, smatramo da se u postupku davanja koncesija mora primijeniti odredba članka 96. Zakona o koncesijama kojom je propisano da je Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave nadležna za rješavanje o žalbama u vezi s postupcima davanja koncesija.

9. Je li potrebno donijeti izmjenu odluke o davanju koncesiju u slučaju kada radi odlaska u mirovinu koncesionara koji ima obrt i sklopljeni ugovor o koncesiji isti preuzima drugi koncesionar?

Pravna osnova za navedene izmjene ugovora nisu odredbe Zakona o koncesijama već odredbe Zakona o obrtu. S tim u vezi davatelj koncesije je dužan proučiti odredbe Zakona o obrtu te poduzeti sve pravne radnje za reguliranje statusa navedenog koncesionara.

10. Koji posebni zakon uređuje podjelu poslova iz članka 7. stavka 2. i 3. Zakona o koncesijama, a vezano uz odredbu stavka članka 7. stavka 4. Zakona?

Sukladno članku 5. Zakona o koncesijama u značenju pojmova propisano je da je poseban zakon onaj kojim se uređuju pitanja vezana za koncesije koje se daju za djelatnosti i u područjima uređenima tim zakonom. Sukladno članku 8. Zakona o koncesijama tako se koncesija može dati primjerice za eksploataciju mineralnih sirovina, za korištenje voda, za pravo lova na državnim lovištima i uzgajalištima divljači, na pomorskom dobru, u području zaštite prirode, u području energetike, za komunalne djelatnosti. itd.

Naime, budući je Zakon o koncesijama krovni zakon (*lex generalis*) u odnosu na posebne zakone (*lex specialis*), te budući da institut koncesije obuhvaća širok spektar djelatnosti i područja za koje se koncesija izdaje, upravo su posebni zakoni ti koji pobliže uređuju materiju i specifičnosti pojedinih područja davanja koncesije. Ministarstvo financija kao predlagatelj i nositelj Zakona o koncesijama prepustio je nositeljima posebnih zakona da u okviru svoje nadležnosti urede sve specifičnosti zakonskog okvira te sukladno Zaključku Vlade Republike Hrvatske usklade svoje posebne zakone sa Zakonom o koncesijama.

U skladu s prethodno narečenim, uređenje navedene materije odnosno podjela poslova iz članka 7. stavaka 2. i 3. Zakona o koncesijama prepuštena je izradi nositeljima posebnih zakona a kako je i navedeno u Zakonu o koncesijama.